

Az öntudat lenyomataiból

1. Rövid újjá gyári viseletben: virágmintás otthonkában s hetyke vászonsapkában foglal helyet a „vallatószenek” **Sebestyén Miklósné**. A finom szájak húzója. Pesten nem tört le, ennyit tudok róla. A menyé is ebben a gyárban van. Szókimondó, nyílt arcú asszony. Nem örül, hogy órá esett a választás, de „istenem — sopánkodik —, legyünk túl rajta”.

— Nem zavart a nagyváros, mert korábban Békásmegyeren laktam. De otthon édesanyámék megöregedtek, és elbúcsúztam Pesttől. Haza is jöttem, s vissza is tértem, mert pár hónap múltán elálltam izomszékely. Azelőtt, hogy egyik szavam a másikba ne öltsem, Pesten mint MEZŐ-GÉP-es diszpécer dolgoztam. Hogy mi volt nekünk, a tanulóknak a legstrapásabb? A szombati hazavonatozás.

— Gondolom, a fizetés mindent kárpótol, lehúzza a zsebeket.

— Ó, az csodálatosan jó volt.

— Másban tud-e különbséget tenni?

— Szemembe néz: — A pesti kollektíva, habár nagyobb összetartóbb is. A gyárban jobban fogják egymást, vidéken irigyebbek. Esetleg az örömet árulja el az, aki keres.

— Az öntudat lenyomataiból a „legsarkosabbat” veszi elő. Azon a hetyke sapkán még a simléder is előreugrik.

— Ki az öntudatosabb? Jól figyeljen! Pesten, aki a hármastól végzett, letelt a műszakja, ha volt még szál, nem szakította el. Úgy adta át a gépet.

— Ki az a hármastól? — A három műszak egy-egy dolgozója. Ha a csévérelő húzószálát (ami a m. dolgozó) műszak végeztével elszakítja, elrabolták az időt a géptől, végül saját maguktól, mert a folyamatosság is megszakad. Értelmetlenség három egyforma teljesítményt külön-külön le mérni, ha úgyis együtt számolják el. Ezt a raktáros is tudja, nem jár ezért senki

nyakára. Az anyag értékének se tesz jót a darabolás, de a szerszámkarékoságnak se. Újra kell követ vételezni. Tehát józan ésszel (ha már összeállt egy hármastól) nem lehet föl fogni a szálszakítást. Értelmetlen. Pesten ezt a „műveletet” soha sem mutatják be.

Menyenyhült szigorúsággal tér azért napirendre a dolog fölött: — Azért léteznek már itt is olyan hármások, akik nem szakítanak, akik együtt húznak.

2. **Krizsán Lajos** raktáros. Kissé sorsviselt, megtört ember benyomását kelti. — Hát igen — simítja meg — ilyen fehér a hajam, és még csak negyvennégy éves vagyok. — Nánási. Mindig az iparban élt. Diósgyőr, vasgyár, Lenin Kohászati Művek, öntő. A Ganz-MÁVAG-ban is. Aztán hazahúzza Nánás, a nőülés. A MEZŐ-GÉP-et ő sem könyörögné vissza.

— Engem dróthúzóknak küldtek a Váci utcába, a törzsvárba, két hónapra; majd kaptam egy üzenetet, ténykedjek a raktárban, ott tanuljak ki.

— A fülembé dugták a darazsát, hallottam, hogy magát megleckéztette egy pesti dróthúzó. Emlékezzünk meg róla, jó?, hiszen az már a múlté.

A vékony férfi ültében kiegészedik, nem óvatoskodó, csak rekedtebb.

— Mit bánom én, ha a jelennek számít is! Nézze, én mint több gyerek apa dolgoztam, kegyetlenül. Reggel 6-kor nem a feketekévé gözölgött előttem, legfeljebb a grafit feketéje. No, a pesti kolléga üzent (a nánási parasztnak), hogy szeretne találkozni velem. Esti műszakos volt az illető. Megvartam, Odaszúrtam neki, így: „Nézd öregem, ha te nem akarsz keresni, az engem nem zavar.”

— Hány forint volt az a megzavaró kereset ezerkilencszázhetvenötben?

— Kilencezer. — Most? — Átlagosan ötezer. A feleségem itt szék-s. Így se elég ami összejön, mert két gyermekünk még általános iskolás, a legnagyobb katonai főiskolán tanul. Neki is pótolunk. Hát disznót hizlalok. A finom szállal (hogy vastagabb legyen a boríték!) már nemigen tudnék bánni, amúgy is hengerhúzóra „álltam”, 42-ről 31-re húztam. Ez egy méret. Azt a vékony szálát — még a cérnát is — már akadozva fűzöm be.

Nézzé csak meg a csarnokban a jobb oldalt. Hölgyeket lát. Csak hölgyeket. Hogyan áll a műszak végi szakítás ügye? Kezd elmúlni. Kezdi már az emberek belátni, hogy nemcsak magukért vannak. De a pestiekre is alakítson ki rossz képet! Előzékenyek voltak. Talán nekik jobban elnéztek ezt-azt. Könnyebben is kértek, mert a pesti munkás, ha egy fél tégláért leha- jol, azt is kifizeteti. Rámenőbbek. Tudjuk, hogy miért. Kevés a munkakerő, kevés. Én (nem hőzöngök vele, de elmondom), ami a 8 órába be- letér, elvégzem. Zokszó nélkül.

— Barátot hagyott-e Pesten?

— **Virág Károlyt**. Ha fent vagyok, meg is kereselem, de ő se menne el Nánás mellett, hogy ne fussunk össze. Tudja, mikor a raktárosság csinára tanított, az csodálatos dolog volt, hogy egy hét múlva magamra hagyott. Pedig nagy kísértés a raktár, de én nem bírtam volna egy tüt sem elvinni.

— A múltkor termelési tanácskozásra ültek össze. Ott kemény szavak hangzottak el, feddéses, s mégsem szólt meg senki. Miért?

— Kalandozunk el? Rendben. Hát lehet-e afeletté vitatni, hogy ha jól gyártunk, jobb lesz a piac is?

— No igen — hagyom helyben.

Kezet ráz: — Mert ha nem hallotta volna, ebből indultunk ki.

(Folytatjuk)

Szalai Csaba

Nem bízzák az időjárásra...

Ígéretes úton

a püspökladányi November 7. Termelőszövetkezet

Nem bővelkedtek sikerélményben a püspökladányi November 7. Termelőszövetkezet dolgozói a hetvenes évek vége felé, mondhatni, alig éreztek mást, mint a kudarc ízét. Depressziós gazdasági helyzetben sem könnyű az ilyesmit elviselni, hát még egy intenzív fejlődés közepette! A térség (a debreceni löszhát és peremvidéke) gazdasági erőteljesen növelt termelésüket, dinamikus eredményességében. Nem így a November 7. Tsz, amely egyre-másra elmaradt a várakozástól, amely a terveket sem tudta teljesíteni, sőt 1980-ban már 6 millió forint veszteségnél tartott. S ekkor — részben a vezető posztokon történt személyesváltások hatására — nagy fordulat következett. Amint arról már korábban hírt adtunk, 1981-ben a bázishoz képest mintegy 80 millió forinttal nőtt a szövetkezeti gazdaság termelése (megközelítette a 400 millió forintot), mégpedig úgy, hogy a nyereség (53 millió forint) is többszöröse lett a tervezettnek (23,5 millió forint).

Ezek az adatok nem egyszerűen biztatók: bizonyítják, hogy az évről évre befektetett tőke (és ezen most a hosszabb távra szóló koncepció jegyében elkötött pénzt értem) egyszer törvényszerűen meghozza gyümölcsét. Bizonyítják továbbá, hogy kellő határozottság esetén van helye a szakvezetés személycserék úján történt megerősítésének. Mert, mondanom sem kell, ilyen feltűnő eredmények nem születnek véletlenül, tudatos, előrelátó törekvések nélkül. Erről győződhettem meg a napokban Püspökladányban, a November 7. Tsz munkájával ismerkedve.

Hat év alatt 23 milliót költöttek meliorálásra

Hónapokkal ezelőtt **Kállai Ferenc** tiszelnök a meliorációt említette a jó eredmények egyik legfontosabb magyarázataként, s azóta sem változott meg a véleménye. Nem csoda, hisz 1982-től még intenzívebben, ha lehet így mondanom: magasabb színvonalon folytatódik a nagyszabású környezetátalakítás.

— Dréneezés nélkül sajnos

mit sem oldott meg idej feladatainkból, ez ugye világos. Adott viszont önbizalmat. S adott egy jó stathalzetet, amely, ha ki tudjuk használni lehetőségeinket, természetesen, összehasonlíthatatlanul jobb, mint ha nem lett volna nyereségünk. Mit mondjak? Az időjárásra már volt, és van panaszkodás. Kevés esőt kapott májusban a püspökladányi határ — annál több volt a szél, a meleg. Igaz, ez kedvezően hatott a lucernára és a réti szénára. Jobb lett a termés a vártnál. Nagy reményekkel figyeljük a kukoricát, a búzát és a rizst is, ami tavaly az ország legjobb hozamát (47,7 mázsa) adta nálunk. Használóan kimagasló eredményt, mintegy 17 millió forint pluszdotációt (többlet-árkiegészítést és prémiumot) hozott a tsz-nek a tejtermelés 30 százalékos növekedése. Az idén újabb 26 százalékos növekedést tervezünk, de már most, az első öt hónap elteltével lehet látni, hogy újra meglesz a 30 százalék. Ezeket tudva mondom én, hogy az előjelek nem rosszak, sőt éppen hogy biztatók...

— Hogy jön ez a mi témánkhöz? — kérdezheti az olvasó, ezért előrebocsátom, hogy a püspökladányiak már 1976-ban belekezdtek a meliorációba, s 1981-ig a November 7. Termelőszövetkezet 23 millió forintot költött földjei rendbetételére. Úthálózat-, csatornaépítés, táblásítás volt ennek a munkának a lényege, nem jellemezte tehát komplexitás, de így is csökkentette az időjárástól való függőséget, alakíthatóbbá, tervezhetőbbé tette a termelést.

— Hogy mi bennük a vitathatatlan előny? — kérdez vissza a termelési főmérnök, meg-megállítva tekintetét egy-egy csillámlóbb vízfolyton. — Látja, erre már ismét ráfér a lézer, az eke könnyen megtoldja a néhány milliméteres szintkülönbséget. — A gyorsaság itt az, ami megfizethetetlen. Hogy például a 12—16 hektáros kálitkákban nagy gépekkel, rövid idő alatt el lehet végezni az őszi-tavaszi talajmunkákat. A gravitációs vízellátás lényeges előfeltételében benne van a gyorsaság: gyorsan lehessen árasztani, gyorsan lehessen csapolni. A hagyományos, úgynevezett motoros telepeken erre nemigen volt lehetőség...

— Megkezdődhetnek a fenntartási munkák is, idejében, fenntartási terv alapján. A szükséges gépek rendelkezésre állnak. A szövetkezet irodájában folytatott beszélgetés közben ismerkedtem meg **Palatitz Lászlóval**, a tsz fiatal főkönyvelőjével és **Székely Károly** termelési főmérnökkel. Amikor megkérdem, hogy vajon telik-e majd mindig felújításra, az ő jóváhagyó fejbiccentésükkel nyugtatja az elnök, hogy az eddig beruházott 23 millió forint amortizációja elegendő kell hogy legyen. Lényeg, hogy ez a pénz valóban ott kerüljön felhasználásra, ahová szabályszerűen köti a rendelkezés. Ellenkező esetben a csatornák elvadulnak, használhatatlanná lesznek. A dréneezés sok mindent megold, eleve többet is ígér, mint a dréncsövek nélküli melioráció. Ezért az eddig rendezett 5000 hektárt is újra felfogják, úgynevezett céldréneezést végeznek rajta. Az 1982-re beütemezett 8 millió forint meliorációs keretből körülbelül 2000 hektár folt-szerű alagsóvezetésére, céldréneezésére futja.

— Tiszta, eleven kép él bennem a rizstelepekről, de az merőben más, mint a püspökladányiaké. Iparból vett határozott élve, manufaktúrához szokott ember nézhetett úgy valaha a gyárra, ahogyan én nézek az ő új felgástag tüköröz árasztásos kultúrájukra. Itt valóban az ésszerűség diktál — a táplálócsatornák mentén furcsa alakú gépek sürögnek (vágják, aprítják a meder (vízínóvényeit, szedik az iszapot), az utak szélesek, ápoltak, nyílegyenesek. Egyedül talán a gátak szénarudasai idézik a múltat — tanúsítva a mindig is pedáns rizsőrök keze munkáját. A hatalmas (majdnem azt írtam, végeláthatatlan) kálitkák 400 hektáron sorakoznak — 100 hektár telep ma is felújítás alatt —, szintje szuggatva, hogy itt már semmit sem bíznak a véletlenre: a technikai áldás, a technológiai szigor, hasonlóan a többi nagy ágazathoz, a rizstermesztést is elérte.

— Hogy mi bennük a vitathatatlan előny? — kérdez vissza a termelési főmérnök, meg-megállítva tekintetét egy-egy csillámlóbb vízfolyton. — Látja, erre már ismét ráfér a lézer, az eke könnyen megtoldja a néhány milliméteres szintkülönbséget. — A gyorsaság itt az, ami megfizethetetlen. Hogy például a 12—16 hektáros kálitkákban nagy gépekkel, rövid idő alatt el lehet végezni az őszi-tavaszi talajmunkákat. A gravitációs vízellátás lényeges előfeltételében benne van a gyorsaság: gyorsan lehessen árasztani, gyorsan lehessen csapolni. A hagyományos, úgynevezett motoros telepeken erre nemigen volt lehetőség...

— Megkezdődhetnek a fenntartási munkák is, idejében, fenntartási terv alapján. A szükséges gépek rendelkezésre állnak. A szövetkezet irodájában folytatott beszélgetés közben ismerkedtem meg **Palatitz Lászlóval**, a tsz fiatal főkönyvelőjével és **Székely Károly** termelési főmérnökkel. Amikor megkérdem, hogy vajon telik-e majd mindig felújításra, az ő jóváhagyó fejbiccentésükkel nyugtatja az elnök, hogy az eddig beruházott 23 millió forint amortizációja elegendő kell hogy legyen. Lényeg, hogy ez a pénz valóban ott kerüljön felhasználásra, ahová szabályszerűen köti a rendelkezés. Ellenkező esetben a csatornák elvadulnak, használhatatlanná lesznek. A dréneezés sok mindent megold, eleve többet is ígér, mint a dréncsövek nélküli melioráció. Ezért az eddig rendezett 5000 hektárt is újra felfogják, úgynevezett céldréneezést végeznek rajta. Az 1982-re beütemezett 8 millió forint meliorációs keretből körülbelül 2000 hektár folt-szerű alagsóvezetésére, céldréneezésére futja.

— Tiszta, eleven kép él bennem a rizstelepekről, de az merőben más, mint a püspökladányiaké. Iparból vett határozott élve, manufaktúrához szokott ember nézhetett úgy valaha a gyárra, ahogyan én nézek az ő új felgástag tüköröz árasztásos kultúrájukra. Itt valóban az ésszerűség diktál — a táplálócsatornák mentén furcsa alakú gépek sürögnek (vágják, aprítják a meder (vízínóvényeit, szedik az iszapot), az utak szélesek, ápoltak, nyílegyenesek. Egyedül talán a gátak szénarudasai idézik a múltat — tanúsítva a mindig is pedáns rizsőrök keze munkáját. A hatalmas (majdnem azt írtam, végeláthatatlan) kálitkák 400 hektáron sorakoznak — 100 hektár telep ma is felújítás alatt —, szintje szuggatva, hogy itt már semmit sem bíznak a véletlenre: a technikai áldás, a technológiai szigor, hasonlóan a többi nagy ágazathoz, a rizstermesztést is elérte.

— Hogy mi bennük a vitathatatlan előny? — kérdez vissza a termelési főmérnök, meg-megállítva tekintetét egy-egy csillámlóbb vízfolyton. — Látja, erre már ismét ráfér a lézer, az eke könnyen megtoldja a néhány milliméteres szintkülönbséget. — A gyorsaság itt az, ami megfizethetetlen. Hogy például a 12—16 hektáros kálitkákban nagy gépekkel, rövid idő alatt el lehet végezni az őszi-tavaszi talajmunkákat. A gravitációs vízellátás lényeges előfeltételében benne van a gyorsaság: gyorsan lehessen árasztani, gyorsan lehessen csapolni. A hagyományos, úgynevezett motoros telepeken erre nemigen volt lehetőség...

— Megkezdődhetnek a fenntartási munkák is, idejében, fenntartási terv alapján. A szükséges gépek rendelkezésre állnak. A szövetkezet irodájában folytatott beszélgetés közben ismerkedtem meg **Palatitz Lászlóval**, a tsz fiatal főkönyvelőjével és **Székely Károly** termelési főmérnökkel. Amikor megkérdem, hogy vajon telik-e majd mindig felújításra, az ő jóváhagyó fejbiccentésükkel nyugtatja az elnök, hogy az eddig beruházott 23 millió forint amortizációja elegendő kell hogy legyen. Lényeg, hogy ez a pénz valóban ott kerüljön felhasználásra, ahová szabályszerűen köti a rendelkezés. Ellenkező esetben a csatornák elvadulnak, használhatatlanná lesznek. A dréneezés sok mindent megold, eleve többet is ígér, mint a dréncsövek nélküli melioráció. Ezért az eddig rendezett 5000 hektárt is újra felfogják, úgynevezett céldréneezést végeznek rajta. Az 1982-re beütemezett 8 millió forint meliorációs keretből körülbelül 2000 hektár folt-szerű alagsóvezetésére, céldréneezésére futja.

— Tiszta, eleven kép él bennem a rizstelepekről, de az merőben más, mint a püspökladányiaké. Iparból vett határozott élve, manufaktúrához szokott ember nézhetett úgy valaha a gyárra, ahogyan én nézek az ő új felgástag tüköröz árasztásos kultúrájukra. Itt valóban az ésszerűség diktál — a táplálócsatornák mentén furcsa alakú gépek sürögnek (vágják, aprítják a meder (vízínóvényeit, szedik az iszapot), az utak szélesek, ápoltak, nyílegyenesek. Egyedül talán a gátak szénarudasai idézik a múltat — tanúsítva a mindig is pedáns rizsőrök keze munkáját. A hatalmas (majdnem azt írtam, végeláthatatlan) kálitkák 400 hektáron sorakoznak — 100 hektár telep ma is felújítás alatt —, szintje szuggatva, hogy itt már semmit sem bíznak a véletlenre: a technikai áldás, a technológiai szigor, hasonlóan a többi nagy ágazathoz, a rizstermesztést is elérte.

A pártalapszervezet a közösség hajtómotorja

A Bethlen Gábor Közgazdasági Szakközépiskola kommunistáinak egy esztendeje

„A kollektívák egy részét szétrobantják a nehézségek. Más kollektívákat viszont még jobban összekovácsolnak” — jegyezte meg **Dr. Gaál Györgyné**, a Bethlen Gábor Közgazdasági és Posta-forgalmi Szakközépiskola pártalapszervezetének titkára amikor kommunista kollektívájuk elmúlt tanévi munkájáról beszéltünk. Azt viszont mi tehetjük hozzá, hogy ez az alapszervezet az utóbbiakhoz tartozik, mert a „spártai” körülmények ellenére a beszámoló taggyűlés a politikai munka jó eredményeit vehette számba.

A huszonkét sűrű oldalra rögzített beszámoló tartalmi összességében az elvégzett munka tényeit tekintve is higgadt, alapos, körültekintő politizálásról tudat. Nem falrengető újítások, kezdeményezések, látványos akciók e munka tényei, az alapszervezet veze-

tése és tagjai csupán tették a dolgukat, de azt gondosan, körültekintően, az élekt állal hozott új helyzetekkel mindig szembenézve.

Ebben nagy szerepe lehetett annak, hogy a párttagság ahogy a titkár fogalmazott „motor” tudott lenni a közösségben”, s nagy szavak vállalásában az iskola vezetőségének. Erről egyébként nem csupán az árulkodik, hogy a beszámoló elmúlt évi feladatai, az elvégzett politikai munka tényei mellett mindenütt szerepel a huszonegy tagú alapszervezet egy-egy tagja (ez politikai oktatást vezetett, az taggyűlést előadja volt, amaz külpolitikai tájékoztatót tartott stb.), hanem az is, hogy ki-vétel nélkül mindenki bőségesen ellát állandó pártmegbízatásokat.

Erzékeltetik a megoldandó nehézségeket azok a határozati pontok, amelyek az őszi-től bevezetendő ötnapos iskolai hétfő és ehhez kapcsolódó növekvő tanulólétszámmal való szembenézést jelölik. Az iskolát már ez évben is elérte a demográfiai hullám eleje. Összel ismét újabb osztályt kell indítani. Az ötnapos iskolai hét pedig újabb szervezési lépéseket követel, hisz nyilván sürűbb lesz a nap tanórákban. A tanárok és a diákok helyzetét az sem könnyíti, hogy a jövőre érettségiző fiataloknak

nehézségeket kell elhárítani a tantestületben azért, hogy minden növendék hozzájusson és megismerkedjen a jövővendi életben nélkülözhetetlen könyvelő- és egyéb gépekkel, berendezésekkel.

A tények beszélnek: sokat és bátran kellett vállalniuk a kommunistáknak s velük együtt az egész tantestületnek azért, hogy a nehézségek ellenére a tanulmányi átlag az iskolában 3,54 lett a múlt év végén.

A tennivalók 12 pontja

Az előző beszámoló taggyűlésen tizenkét pontban foglalta össze az alapszervezet az azóta már teljesített feladatokat. Az idej beszámoló taggyűlés a tornyosuló nehézségek megoldására ismét tizenkét pontból álló határozatot hozott.

Erzékeltetik a megoldandó nehézségeket azok a határozati pontok, amelyek az őszi-től bevezetendő ötnapos iskolai hétfő és ehhez kapcsolódó növekvő tanulólétszámmal való szembenézést jelölik. Az iskolát már ez évben is elérte a demográfiai hullám eleje. Összel ismét újabb osztályt kell indítani. Az ötnapos iskolai hét pedig újabb szervezési lépéseket követel, hisz nyilván sürűbb lesz a nap tanórákban. A tanárok és a diákok helyzetét az sem könnyíti, hogy a jövőre érettségiző fiataloknak

nehézségeket kell elhárítani a tantestületben azért, hogy minden növendék hozzájusson és megismerkedjen a jövővendi életben nélkülözhetetlen könyvelő- és egyéb gépekkel, berendezésekkel.

A tények beszélnek: sokat és bátran kellett vállalniuk a kommunistáknak s velük együtt az egész tantestületnek azért, hogy a nehézségek ellenére a tanulmányi átlag az iskolában 3,54 lett a múlt év végén.

A tennivalók 12 pontja

Az előző beszámoló taggyűlésen tizenkét pontban foglalta össze az alapszervezet az azóta már teljesített feladatokat. Az idej beszámoló taggyűlés a tornyosuló nehézségek megoldására ismét tizenkét pontból álló határozatot hozott.

Erzékeltetik a megoldandó nehézségeket azok a határozati pontok, amelyek az őszi-től bevezetendő ötnapos iskolai hétfő és ehhez kapcsolódó növekvő tanulólétszámmal való szembenézést jelölik. Az iskolát már ez évben is elérte a demográfiai hullám eleje. Összel ismét újabb osztályt kell indítani. Az ötnapos iskolai hét pedig újabb szervezési lépéseket követel, hisz nyilván sürűbb lesz a nap tanórákban. A tanárok és a diákok helyzetét az sem könnyíti, hogy a jövőre érettségiző fiataloknak

Vállalva a nehézségeket

Ha belegondolunk abba, hogy az iskola épületének közismert és sajnálatos megrongálódása óta a tanterület és a diáksereglet az életét újabb, de ismét csak ideiglenes otthonban éli, akkor tudjuk értékelni igazán a tervezett taggyűlési munkát. Ennek során az oktató-nevelő tevékenységtől a tanári-karrieres feladatoktól a nőpolitikai elvek érvényesítéséig, a pályakezdők

munkahelyi közérzetéig, a munkahelyi demokráciáig mindennel foglalkoztak, ami az iskolai kollektíva életében fontos. Természetesen mindennek előtt az az, hogy az elhúzódo átmenetiség állapotában is hogyan tudják oktatási-nevelési feladataikat maradéktalanul ellátni, mert az intézmény falai közül kikérülő fiataloktól az életben nem azt fogják kérni, ideiglenes tantermek-

— Hornyák András

— A 81-es eredmény sem-

Gulyás Imre

Kamikazék?

A címben említett japán pilóták a második világháborúban az ellenség hajóit vették célba, s halálos terhükkel élő torpedóként repültek a biztos halálba, cserébe a túlvilági jutalmért, a haza, pontosabban az istencsászár parancsára. Manapság ilyen konokokkal mennek a biztos halálba azok az autósok és járművezetők, akik figyelmen kívül hagyva a fényorompó villogó pirosát, körülnézés nélkül haladnak át a vasúti átjárón.

Tudom, sántit a hasonlat. Kisebbségi tragédia valószínűsége az utóbbi esetben. A kamikazék mai utódai — szerencsére, de nem rajtuk múlik — jóval kisebb „találati biztonságot” érnek el, mint második világháborúbeli előképeik, az igazi élő torpedók. Másrészt a kamikazék ugyan vak és ostoba meggyőződésükért, de meggyőződésükért zuhantak a halálba, míg a maiak csak úgy, minden meggyőződés nélkül válnak halálos áldozattá.

„Vak” — írtam fentebb, jelzői értelemben. Ez, amiben nem különbözik a kamikazé a fényorompó piros jelzése ellenére a vasúti átjárón áthaladótól. Hogy e vakság oka mi, azt csak találgatni lehet. Ismerem a Hajdúszovátai útnál levő vasúti átjárót. Ha az ember a 4-es útról lekanyarodik, nem tekint a fényorompóra, sőt különbözők attól az embertől, aki szembe világa nélkül közlekedne autójával. Hogy jön vagy nem jön vonat, csak akkor láthatja meg, ha a sínek előtt megáll, felkészülve a váratlanra is. Ha nem romlik el a fényorompó, csak rá lehet hagyatkozni. A májusi tragédiánál nem volt elromolva, de az áldozat nem vette észre sem a piros jelzést, sem a vonatot... Utóbbi — mivel nem a fent leírt módon közlekedett, nem is észlelhette. Más a helyzet Debrecenben, a Hámán Kató út végén levő átjárónál. Ott némi túlzással majd a Kisállomásig el lehet látni, jön-e a vonat vagy sem. Ott ez az átvitt értelem, de okozatában konkrét értelem megütő vakság még erősebb volt, ott is élet múltot raja.

Kemény szavakat használok, de a tragédiák még keményebbek. Embereket bántok meg talán, de a többi ember érdekében teszem. S máris felmerül bennem a kételkedés: Vajon tehetek-e, tehetünk-e valamit az írott szó eszközével a vasúti átjáróban bekövetkezett közlekedési balesetek ellen? Komoly okai vannak a kételkedésnek:

— mert menetrendszerűen ismétlődnek az autóbussok és vonatok összeütközései, lassan már minden megyébe jut egy-egy ilyen tömeghalált okozó szerencsétlenség. Mindegyikről cikkezett a sajtó, mégis folytatódott;

— mert hiába rázták fel a tragédiák az egész országot, vannak, akik nem rázódnak fel annyira, hogy saját érdekükben legalább körülnézzenek a vasúti átjáróban;

— mert hiába számoltunk be a fénykép brutális közlését is igénybevéve az egyik balesetről a héten, a másikon ugyan csak megtörténik a baj.

A statisztika — bármennyire is manipulálható — egyet biztosan jól mutat. Azt, hogy a szabálysértések bizonyos százaléka jár csak következményekkel, mivel, a véletlenes mulik, hogy például a szabálytalan áthaladás idejében jön-e a vonat vagy sem. Vajon hányszor haladtak át a közlekedők szabálytalanul ilyen keresztelődéseken májusban, ha közülük hárman találkoztak a vonatral? S azt hiszem, nem kell különösebb éleslátás ahhoz, hogy kimondjuk: az emberek bizonyos része felelőtlenül, az elemi óvó rendszabályoknak sem megfelelően közlekedik! Még akkor is, és ott is, amikor és ahol semmi esélye sincs a túlélésre.

Ugy tűnik fel, ezeken a tragédiákon nem lehet segíteni a technika eszközeivel. Kezdetben volt a jó öreg szakállas sorompó. Ebbe beleszaladtak, áttörték, megrongálták. Eljött a fényorompó ideje. Ha fényorompóval van ellátva ez az eszköz, átszalomoznak rajta a motorosok és autósok, ha nincs — mint a példák mutatják — semmibe veszik. Egyszóval a technika nem segít az emberen az ember ellenére.

Sokan és sokféle javaslatot tettek a vasúti átjáró biztosítására. Például egy csipogó jeladót, ami hanggal figyelmeztet a fényorompó jelzésére, a vonat közeledtét. Nem hiszek ebben. Es ha — ahogy a piros jelzést semmibe veszi valaki — nem törődik a hangjelzéssel a busz, az autó vezetője? A technika nem mindenható. Viszont nem térhetünk vissza a vonat őskorához, amelyben piros zászlós ember futott a mozdony előtt. (S abban sem vagyok biztos, egynémely autós nem akarna-e még éppen átszúzni a zászlós ember és a vonat között.) Csak annál maradhatunk, az elemi óvó rendszabályoknak sem megfelelően közlekedik! Még akkor is, és ott is, amikor és ahol semmi esélye sincs a túlélésre.

Erzékenyebb vagyok mint az átlagember? A síófoki tragédia óta mindig nagyon messziről szétrétek, nem jön-e a vonat, s ha ehhez az kell, hogy lépésben hajtsak keresztül a síneken, akkor lépésben hajtok keresztül rajtuk. A fényorompó elromolhat (ha nem villog, ez automatikusan azt jelenti, meg is kell állni), mutathat fehéret, ha jön a vonat, pirosat, ha nem jön, de ha ráláthatok a sínekre — legtöbbször helyen igen — mégiscsak saját szememmel látom jobban, jön-e a vonat vagy sem. A mohorai eset óta abban a hiszemben vagyok, pontosabban voltam, hogy ez lesz az utolsó eset, ebből már mindenki levonta a tanulságot. Nem így történt. Sajnos.

Mert egy esetben volna mégis találó a cikkem elején említett hasonlat. Ha az eddig életüket — a semmiért — feláldozók sörnyő példája tenné, hogy ezentúl mindenki jobban vigyázna. Ez talán értelmet adna értelmetlen haláluknak.

Göz József

Kinek áll a világ?

Péntek délután három óra van. A hőség legalább harminc fok, árnyékban. A debreceni Meteor mozi mellett benéztem az előtti hosszú sor áll. A bádorgatókban legalább három tucat ember aszalódik és várja, hogy sorban araszolva eljusson a kúthoz. Ha valaki beáll a sor végére, legalább háromnegyed órába telik, amíg eljut az elejére.

Ekkor érkezik egy piros Lada—1200-as. Elrobban a sor mellett, egy útépítés miatt lezárt mellékutóban megfordul és a másik oldalról várakozás nélkül, elsőként áll a jöttőszalaphoz. A sorbanállók heves kémozdulatokkal és keresetlen szavakkal magyarázzák meg a tolatkodóknak, hogy „jóvá álljon be inkább sorbanállás nélkül az illető...” Egy díjbírókészerűen állásfoglalás fiatal embert erővel kell visszatarítani, nehogy tettelegességgel adjon nyomatékot igazának. De a ladást csappal sem zavarja a szög, ráérősen bibelődik a tank-sapkával, beszélget a kút kezelőjével — akinek melleseleg kötelessége lett volna a kiszolgálás megtagadásával rendre utasítani az előreszemtelenedőt —, láthatóan és várja, hogy sorban araszolva eljusson a kúthoz. Ha valaki beáll a sor végére, legalább háromnegyed órába telik, amíg eljut az elejére.

Vajon a piros kocsit tulajdonosának megérte az a fél vagy háromnegyed óra nyereség, hogy negyven vagy ötven ember napját elrontotta? Milyen gyakorlati lehet, hogy számára a „közszorbanállók” semmibevétele ennyire hétköznapi esemény?

Acz László

Az 1982-83-as úttörőév fő feladatai

A napokban valamennyi úttörőcsapatot, úttörővezetőhöz eljuttatja a Magyar Úttörők Szövetségének Országos Tanácsa az 1982-1983-as úttörőév fő feladatait tartalmazó füzetet. Ebben az alapvető tennivalók, az úttörőév felmenő rendszerű versenyi, rendezvényei, az úttörővezetői vitakörök számára ajánlott témák mellett közlik a Magyar Úttörők Szövetsége Országos Tanácsa levelét is, amelyeket az ország valamennyi úttörőcsapatához, kisdobosához, és úttörőjéhez, a pedagógusokhoz, illetve a pedagógus úttörővezetőkhöz, valamint a fiatalokhoz, a szövetség munkáját segítő felnőttekhez, szülőkhöz címezték.

Az úttörővezetők VII. országos konferenciájának határozata több évre megjelölté az úttörőszövetség nevelőmunkájának fő feladatait. A szövetség az 1982-83-as úttörőévben folytatja a határozat megvalósítását, s cselekvően részt vesz a KISZ

X. kongresszusa határozatának megvalósításában, különös tekintettel az úttörők KISZ-tagga nevelésére, a testvérkapcsolatok tartalmi gazdagítására.

Az úttörőcsapatok az eddiginél még önállóbban dönthetnek sajátos helyi feladataikról, programjukról. Az országos tanács csak a főbb szempontokat jelölte meg, s ezek alapján a konkrét feladatokat minden úttörőcsapat maga fogalmazza meg. Munkájukban kapjon hangsúlyt a kisdobosok és az úttörők erkölcsi-világnevelési nevelése.

Az úttörőcsapatok szervezetenként társadalmilag közvetlenül hasznos, értékelemző foglalkozásokat, amelyek alkalmasak a munka becsületének megteremtésére, megszerettetésére — szövegezi le az országos tanács állásfoglalása.

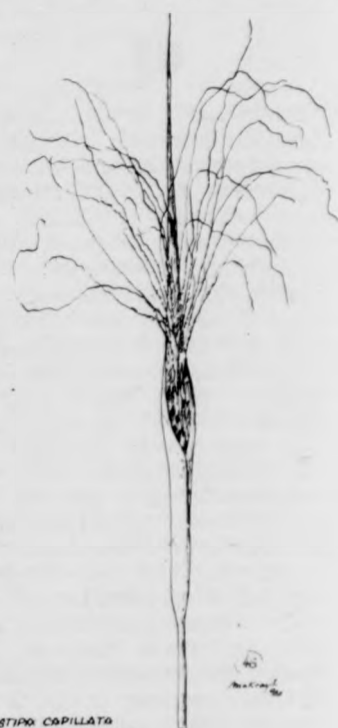
Az úttörőszövetség az 1982-83-as évtől kezdve fokozatosan részt vesz a gyermekek

szabad idejének szervezésében, szórakozási szokásainak alakításában, ezek feltételeinek megteremtésében. Ez év szeptemberétől az általános iskolákban mindenütt bevezetik az ötnapos munkarendet, ennek következtében az úttörőcsapatok és közösségeik szervezeti élete, működési rendje is módosul.

Mindez szükségessé teszi, hogy a gyermekek iskolai, mozgalmi és családi programjainak megszervezésében, ajánlásában az úttörőcsapatok különféle feladatokat vállaljanak. Szervezzenek köznevelődési és sportprogramokat, fordítsanak figyelmet a gyermekek olvasóvá nevelésére, tánc- és mozgáskultúrájuk alakítására, zenei érdeklődésük főkeltésére, zenei ízlésük formálására.

Az úttörőcsapatok a sajátos céljaik, a helyileg meghatározott feladataik megvalósítása és a csapatközösségek erősítése érdekében maguk választhatnak jelmondatot az 1982-83-as úttörőévre.

A Hortobágy növényvilága

STIPA CAPILLATA ÁRVALÁNYHAJ

Kunkorgó árvalányhaj

(Stipa capillata)

A hortobágyi kunhalmokon, löszgyep-maradványfoltokon néhol tömegesen jelenik meg a kunkorgó árvalányhaj. Sokkal szerényebb külsejű, mint homokpusztagyepünk és a Középhegység napos lejtőinek szabadisként is használt árvalányhaj-fajai. Száraz, sovány termőhelyek tömeges, legelőkön néhol agresszív gyomként is terjedő növénye, amely kiszoríthatja az értékesebb fűveket. Termése néha belefűródnek a legelő állatok bőrébe és gennyes sebeket okoznak. A trágyázást viszont nem bírja, ilyenkor a nagy nitrogénbevétel jobban tűrő fűvek kiszorítják. Kontinentális elterjedésű faj, amely Szibériában, Közép-Ázsiában és Kelet-Európában sokfelé megvan, tőlünk nyugatra viszont már csak szórányosan. Nyáron, júliustól kezdődően virágzik, virágai zöldek. Vegetatív úton, tarackokkal is terjed. Termései a növény közelében szóródnak szét, terjedésüket a 10-20 cm hosszú toklás is elősegíti, amely gerelyként röpti a hegyes végű magvakat. Nedvességre a toklás spirálisan összecsavodik s elősegíti a termésnek a talajba fúródását.

SZÁLLODA A DÉLI PÁLYAUDVARNÁL

A Déli pályaudvar szomszédságában a terveknek megfelelő ütemben épül a Finta József, Állami-díjas, Ybl-díjas főépítész vezetésével tervezett négyszáz szobás szálloda. A kivitelezést osztrák vállalatok végzik. A huszonhátezer négyzetméter össz-alapterületű új szállodát várhatóan 1982 augusztusában adják át (MTI-fotó — Balaton József felvétele — KS)

Bizalmasan felémhárol az öregasszony, szemével a fehér ajtó felé int:

— Ehhez jön?

Felelnék, hogy igen, de nyílik az ajtó, az asszony megfedekezik rólam, csupa olvadat mosolygás az arca, félig felemelkedik a padon, mintha mindenkit el akarna takarni, aki ott ül, és ha a fehér köpenyes asszisztens csak egy szemvillandással is jelét adná, hogy ismeri őt, akkor megfogni se lehetne, olyan sebesen siklana be az ajtón.

— A következőt...

Az a bizonyos következő is résen van ám. Már négy betegársat bekkelté ki az ajtó résénél, így hát az öregasszony visszarokad a padra, és bizalmasan újra hajol...

— Ehhez?

Nem vár választ sem, szapora szóval mondani kezdi, hogy miféle orvos van odabent. Vérébe és vérben bő krimik banditafőnöke sem lehetne kegyetlenebb, a nehézsúlyú ökölvívó ökle is finomabb, mint ennek a keze, Goncsarov Oblomovja sem lehet lustább, jegyzéket átadó diplomata, boltois se unottabb.

— A múltkor is! Maga lábán jött le a beteg, baja se nagyon lehetett, de kapott egy injekciót és mentő vitte el...

Az öregasszony utasít, és jelez a suttogásra az is, figyelni kezd, akinek itt éppen elég a maga baja. Elfordulok, de az asszony már a másik pad-

társnak suttogja hogy nem érdemes ehhez az orvoshoz jönni, csak be kell menni a másikhoz, az arany ember, nem kerget el senkit...

— Maga mért nem megy akkor oda? — A sarokból szóló férfi veszt el először a türelmét, de valamennyien fellélegünk. Még

a lánya is. Szintúgy nemes egyszerűséggel...

— Jaaj...

Ily két „a” tartozik a jajhoz. Harctéren sőhajtott így a senki földjén feltejtett sebesült, máglyára itelt ártatlan kihalhatott ily fájdalommal, ha égni kezdett a rőzse. Mindönknek fáj valami, hiszen

Történetek a váróban

akik borzadtak is az öregasszonnyal, azok is várják a színjátékot, mert ez, mint akit vipera csípett meg, a férfi felé fordul, de abban a pillanatban nyílik az ajtó, és az asszony ugrásra készen csupa mosolygás, hátha...

***

Az öregasszony végre besurran. A férfi még valamit mormog magában, de béke van körülöttünk. Betegségeket mesélnek, tüneteket, kört, a máskor bizalmas titkokat is barátnőként osztva meg azzal, akinek hátha hasonló baja van.

Nyílik a bejárati ajtó. Az új beteg mindig egy kicsit esemény. Ez nagyon az. Arcán látni, hogy mennyire szenved. A lánya támogatja. Nincs hely, de többen felpatannak, hogy leülhessen. Nem köszöni meg. Nemes egyszerűséggel elfogadja mint jogos adót. A lányával suttog, ül persze

azért vagyunk itt, de ez a jaj a saját bajunknál erősebb. A beteg hangja re-meg, erőltlen, ettől olyan erős.

— Jaaj...

Látjuk, ha a lánya nem támogatná, leszédülne a padról. És nyílik az ajtó...

Szegény következő lépne, de valamennyien vádlón bámulunk rá, erre megtorpan és a szenvedőt a lánya az ajtóig támogatja. Kérdéznék tőle, hogy milyen irtózatot nagy baja van a mamának, de nem vár kérdéseket. Köszönés nélkül elmegy. Öt perc múlva kijön az asszony. Fürgén, frissen, sebtében hajtogatva a táppénzes papírt, köszönés nélkül elmegy. Nekem úgy tűnik, mintha kis megvetéssel nézne ránk, a csordaként várakozókra.

***

A fölénys már régen ott ült közöttünk. Amikor megérkezett, diplomata-táskájából kivett egy könyvet és elmélyedt a „Pad-

ington 16,50” című Agatha Christie kules-krimijébe. Az általános beszélgetésben sem vett részt, mindössze annyit közölt, hogy a látogatása pusztán formálított sebesült, máglyára itelt ártatlan kihalhatott ily fájdalommal, ha égni kezdett a rőzse. Mindönknek fáj valami, hiszen

Kéri a következőt, és ő bemegy. Ruganyos léptekkel, frissen, már az ajtónál maga előtt lengetve a papírait. Sokáig várunk, amíg újra kinyílik az ajtó, és kijön a fölénys, sapadtan, dühtől remegve. Az ajtó nem zárja, becsapja maga után, és holmi trágyárságok elmormolása után, mintegy segítséget várva tőlünk az igazságtalanság orvoslásához, közli, hogy kiérták.

Elmegy, igéri, hogy keres ő egy másik fórumot és majd megmutatja... Furcsamód már nem friss és ruganyos, sántit, húzza a lábát. Messziről látni rajta, hogy néhány perc alatt belerokkant az egészségbe...

***

Ülünk és várunk. Új fölénys jön, új rémtörténetet kezd mesélni valaki, új ügyeskedő szenved látványosan. Aztán, hogy bemegyünk elfelejtjük az egészet, hiszen — és ez a jó — az orvos még fáradtan is egyformán lát valamennyiünket. Minket véd az, ha betegek vagyunk csak őt nem védi ellenünk semmi sem.

Bartha Gábor

A Magyar épületé... zótti évtized... a bölcsője ne... lom és a szab... Pesten ringo... cenken, a S... ősi birtokán... országos je... európai mér... tiszteletremé... Ferenc gróf... nye, amelyet... már előzőleg... kastélyában... zott. Hajnócz... gyar jakobin... zeralakját fo... ba, ő gondozt... könyv- és n... teményt, mi... volna a Mag... zeum alap... „fundációra”... Fennmara... zóvel, ille... adomány... 1802 márciu... „legnagyobb... chenyi Istvá... gedélyt kért... renc császár... menyét ha... nyozhassa, a... ványt, 1150... tet térképe

A színház zárása

Kite

és se

Néhány e... június 1-... megrendez... színházi nap... dő közönség... lat előadá... nyíregyházi... debreceni sz... fővárosi Józ... és a Pesti Sz... repelt a Kö... központban... sáknál arra... Károlyt, a... velődésügy... zetójét, hog... deményezé... — Egy v... évadban 1... tart — kez... az osztályv... tudja a kö... mindazokat... amelyek n... életében... színházi na... sével ezt a... volna pótol... rizontot, é... gyar színhá... tát, lehető... összehasonl... rend pontoz... zására, úgy... ményt is sz... ségnek, s a... centráltabb... szetre for... ilyen form... kívánjuk D... dapesti tes... csolatát.

Szándéka... minden... megvalósít... den színház... lunk kivá... amiben ré... hogy a mű... technikai... behatárolta... deklődése e... színházak... például a... előadása m... ból az egy... volt. Össze... zem, céljai... nem volt... olyan szín... szerettünk... sul kell ve... mutakozó... natyilag e... pesek telje... Rendkívü... seket kíván... megrendez... nére a soro... szeressé ki... jobb feltéte... tostitani, jo... arra, hogy... az ide ér... értékesebb... lentkeznek... zönség elő... vény rangj... Az idej tal... erényének... hosszabb k... még sikerü... bemutatók... értékelését

Szándéka... minden... megvalósít... den színház... lunk kivá... amiben ré... hogy a mű... technikai... behatárolta... deklődése e... színházak... például a... előadása m... ból az egy... volt. Össze... zem, céljai... nem volt... olyan szín... szerettünk... sul kell ve... mutakozó... natyilag e... pesek telje... Rendkívü... seket kíván... megrendez... nére a soro... szeressé ki... jobb feltéte... tostitani, jo... arra, hogy... az ide ér... értékesebb... lentkeznek... zönség elő... vény rangj... Az idej tal... erényének... hosszabb k... még sikerü... bemutatók... értékelését

Szándéka... minden... megvalósít... den színház... lunk kivá... amiben ré... hogy a mű... technikai... behatárolta... deklődése e... színházak... például a... előadása m... ból az egy... volt. Össze... zem, céljai... nem volt... olyan szín... szerettünk... sul kell ve... mutakozó... natyilag e... pesek telje... Rendkívü... seket kíván... megrendez... nére a soro... szeressé ki... jobb feltéte... tostitani, jo... arra, hogy... az ide ér... értékesebb... lentkeznek... zönség elő... vény rangj... Az idej tal... erényének... hosszabb k... még sikerü... bemutatók... értékelését

Szándéka... minden... megvalósít... den színház... lunk kivá... amiben ré... hogy a mű... technikai... behatárolta... deklődése e... színházak... például a... előadása m... ból az egy... volt. Össze... zem, céljai... nem volt... olyan szín... szerettünk... sul kell ve... mutakozó... natyilag e... pesek telje... Rendkívü... seket kíván... megrendez... nére a soro... szeressé ki... jobb feltéte... tostitani, jo... arra, hogy... az ide ér... értékesebb... lentkeznek... zönség elő... vény rangj... Az idej tal... erényének... hosszabb k... még sikerü... bemutatók... értékelését

A NEMZET MÚZEUMA

A Magyar Nemzeti Múzeum épületét az 1837–1847 közötti évtizedben építették, de a bölcsője nem itt, a forradalom és a szabadságharc előtti Pesten ringott, hanem Nagycenken, a Széchényi család ősi birtokán. Ott gyarapodott országos jelentőségűvé, sőt európai mértékkel mérve is tiszteletreméltóvá Széchényi Ferenc gróf magángyűjteménye, amelyet tulajdonképpen már előzőleg, sopronhorpácsi kastélyában élve megalapozott. Hajnóczy Józsefet, a magyar jakobinusok későbbi vezéralakját fogadta szolgálatába, ő gondozta, katalogizálta a könyv- és nyomtatványgyűjteményt, mielőtt sor került volna a Magyar Nemzeti Múzeum alapjait megteremtő „fundációra”.

Fennmaradt az adományozólevél, illetőleg az eredeti adomány listája. Eszerint 1802 márciusában, amikor a „legnagyobb magyar”, Széchényi István édesapja engedélyt kért és kapott I. Ferenc császártól, hogy gyűjteményét hazájának adományozhassa, az 1184 nyomtatványt, 1150 kéziratot, 142 kőtet térképet, rézmetszetet,

2019 nemesi címet, 2675 érmét, több száz régiséget, és néhány képmást — azaz arcképet — tartalmazott. A nemes adomány jelentőségét szívből köszöntötték szerte a hazában. Így például Szabolcs vármegyei rendjei így üdvözölték a 160 ezer forint értékű — vagyis körülbelül négy palota árát érő — alapítványt: „Színmutatást nem esmerő magyar szívünkbe belső örömet éreztünk azon, hogy találtattok ma is oly nagy hazafi, ki nemzetünk pallérozására, anyai nyelvünk virágzására s hazánk történeteinek igaz ösmeretére vezet őtnak feltárára, és nagy áldozatokat teszen...”

A reformkorban gyorsan, önzetlen adományokból és a reformországgyűlés által megszavazott vásárlásokból gyarapodott a gyűjtemény. Az ásványtár alapjainak például Széchényi Ferenc felesége, Festetics Júlia által adományozott ásványgyűjteményt tekinthetjük. A Nemzeti Múzeumnak akkor még a pesti pálos kolostor adott otthont, de annak falait a gyorsan gyarapodó állomány hamarosan kinőtte. Az 1832–1836-os híres reformországgyűlésen, a magyar nemzet felemelkedését szolgáló más törvények mellett megszavazták egy múzeum-épület építését. A terveket Pollack Mihály, a kor híres építész készítette. Még egy esztendő sem telt el az átadás után, s a múzeum dicsőséges történelmi események színhelye lett: előtte gyűlt össze 1848. március 15-én a pesti nép, a forradalmi ifjúság, lépcsőjéről szavalt a Petőfi Sándor a Nemzeti dalt, díszteremben ülésezett az első népképviselői országgyűlés, s előtte, a Múzeum-kerből indultak el 1849. július 11-én az

utolsó népfelkelő csapatok Arad felé...

A levert forradalom és szabadságharc után a nemzet számára oly becses gyűjteményt is meg akarta semmisíteni a győztes bécsi kamailla. Haynau csapatainak társzekerrei ellettek a Múzeum udvarát, s nem kis kárt okoztak a katonák az értékes anyagban. A Bach-korszak idején aztán elkészültek a tervek, amelyek szerint a Nemzeti Múzeum szűnjék meg, épületét alakítsák át lakotanyá. Amikor ez a terv megbukott, raktár akartak berendezni a klasszicista stílusú épületben, az összegyűjtött kincseket pedig Bécsbe szállítani és beolvasztani a császárváros múzeumainak anyagába. Erre szerencsére nem került sor, s bár ebben az időszokban a gyűjtemény alig gyarapodott, legalább nem semmisült meg, nem szóródott szét. Más módszerekkel azonban az országra telepített reakció bőségesen élt. Így például súlyos adókat vetettek ki a múzeumra, abban a reményben, hogy így kénytelenek lesznek értékeiket elkönyveltetni. Jómódú és bátor pesti polgárok megtámasztották a megoldást: hangversenyeket rendeztek a Múzeumban, annak javára. Erkel Ferenc és Liszt Ferenc is vezényelt ezeken a koncerteken. 1859-ben Kazinczy Ferenc születésének századik évfordulóját ünnepelték a díszteremben. Az irodalmi emlékezés valójában csak alkalmul szolgált az abszolutizmus elleni tiltakozáshoz.

A kiegyezés után új, viszonylag békés és a gyorsabb gyarapodás lehetőségét nyújtó korszak köszöntött a Nemzeti Múzeumra is. Még 1867-ben rendezett szüntették meg a császári gyűjtemények jogtalan előnyeit. Sorra alakultak

a különböző múzeumi részleg, és tulajdonképpen a 70-es években fejeződött be az építés; Lotz Károly a tudományt és művészetet jelképező mennyezetfreskói, Than Mór faliképei ez idő tájt jöttek létre és gyönyörködtetik mindmáig a látogatókat.

Es ezek sokan vannak. A múzeum vezetői — akiknek elődjei között számos, a magyar tudománytörténet nagyjait közé sorolt férfi található — az 1949-es múzeumi törvény értelmében arra törekedtek, hogy a Magyar Nemzeti Múzeum anyaga valóban az egész nemzet, a nép kincsévé válhasson. Ennek a törvénynek az őse 1919-ben található: a Tanácsköztársaság múzeumi direktóriumának leirata az egész magyar múzeumügy olyan átszervezését vázolta fel, amelynek alapelvei mindmáig érvényesek és meghatározzák a magyar múzeumpolitika törekvéseit.

A felszabadulás új korszakot nyitott a Nemzeti Múzeum életében is. 1945. január 18-án szabadult fel, a szovjet városparancsnokság azonnal őrséget állított a nagy értékek megmaradásának biztosítására. Mert bizony sok minden elpusztult, a tűz marta el a múzeumot, a tűz marta el az új adományozók közül a legelső a Kommunista Párt pilisicsabai szervezete volt, amely Ferenc József címeres porcelán készlettel megfestett darabjait adta át őrzésre és kiállításra. Anyaga ma gazdagabb, mint valaha. A Magyar Nemzeti Múzeum különböző osztályain őrzött tárgyak száma lassan megközelíti az egymilliót. A Széchényi Ferenc nemes alapítvány becses' és színtelenül gyarapodó nemzeti kincsünké vált, és az is marad.

Pintér István

KÉPERNYŐ

1. Bűnügyek

Az elmúlt héten két bűnügyi történetet is láthattunk a képernyőn. Az egyik magyar volt, a másik amerikai. Tévéfilm az első, hagyományos a második. 82-ben készült a miénk, 74-ben a külföldi. Szóval van különbség és eltérés, s ha jól meggondolom, mindez még szaporítható is. Zimre Péter például a lehető legszokványosabb dramaturgiával dolgozik. Richard Allan Simons viszont csak úgy dobálja a váratlan és meghökkenítő fordulatokat. Gali László „A tettes is áldozat” rendezője a bűn lélektani, társadalmi hátterére összpontosít, Richard Lester a „Pézt vagy életet” rendezője meg az izgalmas, a lebilincselő feszültségek mesteri alkalmazója.

Zimre Péter nem először kísérletezik napaink, mai valóságunk ellentmondásainak a feltárával. Morális a konfliktus, sőt bűnügyi, ami a későbbiekben nem az író, hanem a bíró hatáskörébe tartozik. A tettes is áldozat a manapság divatos közhelyek számát szaporítja. Azt a közhelyet, hogy például a gyerekgyilkos, anya nem kizárólagosan önmaga felelős a tettéért. Például az életárs is, aki kíméletlenül, drasztikusan a „végzetes helyzetbe” hajszolja.

Minek vitatnánk s miért kérdőjeleznék meg ennek az igazságát. A bírói gyakorlat, gondolom, erre régen rájött, s ítéleteibe, döntéseibe mindez bele is kalkulálja. A dráma nem ezért vagy nem ettől marad az átlagos színvonalon. Nem. Írói egységűsége állja útját a lehetőségeknek, a begyakorlottság, a kényelem irányítja a történetet is, a figurák belső értékrendjét is. A tárgyalás, mint színlelt kétségtelenül bevált formula. Ott és aközben mindig hatásos lehet a hőstök szembesítési s egy kis trükkkel, egy kis fogással az igazságot is addig lehet növelni, ameddig a bonyodalom el nem rendeződik. Most se történt másként, s habár csak egy órában, de minden szép csendesen, olykor egy-egy indulatos kitöréssel araszolt a végkifejlet felé.

Ami az előadást számunkra mégis érdekessé tette, az a debreceni Csokonai Színház kizárólagossága. Minden elfogultság nélküli mondhatom, az együttes országos színvonalon teljesít. Jó a csapatmunka, s ebben kinek-kinek megvan a maga szerepe. Leginkább Gali Lászlónak, aki mindvégig olyan egységet teremtett, ami az írói hiányosságot is igyekezett helyrebillenteni. A hangsúly erkölcsi lényegével, azaz a felelősség drámai érzékeltetésével. Markovits Bori árnyaltan és sokszínűen mutatta be Tófalvynét, talán egyetlen, ami átalította: ő túlságosan intellektuális alkat egy ilyen figurá hitelének az érzékeltetésére. Kellems jelenség a képernyőn Menszátor Magdolna s erős és emlékeztető karakter Kóti Árpád.

A Pézt vagy életet másfajta bűnügy, s így a megoldás is más természetű. Ez a film a siker sablonja, mesteri példája annak, hogy sokszori ötlet hogyan egyenlítő a néző érdekében. Egy rókaról sok bór lezuható, ha ilyen a szereplőgárda: Richard Harris, Omar Sharif, David Hemmings, Anthony Hopkins. Nekik még azt is elhisszük, hogy a bomba netán felrobbanhat, holott mindannyian tudjuk: a Britannic utasai nyugodtan ülhettek a... fedélzetükön.

2. Főzőcske

Az a képtelen álom volt, hogy engem bíztak meg a Magyar Televízió Főzőcske műsorának vezetésével. A frász majd kitört, amikor Nagy Richard azt mondta: csak olyan étellel szabad kirukkolnom, ami nem hoz szegényt nemzeti hírnevünkre. Azaz, amit feltalálok, csak egy főzet lehet, fátálon, birkabőrben, rezedalavórban. Rendben — mondtam hosszú töprengés után, tudok ilyen különlegességet. Espedig — kérdőjeleztem rá közvetlen mosolyával Richard: Nyírségi nyögvenyelő, Molnár Margit módra. Jöhét, bőlintott egy nepies okét, s máris hozzáálltam.

A tévékűben azonban azonnal meglepetéssel szolgáltak. Siegfried volt a segédszakácsom. A Siegfried Rauch. De nem adtak tolmácsot. Seba, mert eszembe jutott hajdan volt gyermekkorom. Emlékeztem rá, hogy amikor hozzánk is bejöttek a felszabadító szovjet csapatok, Korbács Pista bátyám hogyan tolmácskodott. A tanyasiaknak ugyanis az volt a legnagyobb gondjuk — 1944 őszén —, hogy a szovjeteknek van-e pap. (A propaganda beszélt belejük.) Majd én megkérdeztem — mondta Korbács Pista bátyám. Te — fordult erőlesem egy fiatal katonagyerekekhez — nálatok lenni pop? Pop? Az! Lenni? Lenni — nézett rá az orosz nagy kék szemekkel és megismételte: Lenni. Na látják, legyintett Korbács Pista bátyám diadalmasan, s attól kezdve bármilyen volt, csak érte szaladtak. De most nem szaladhattam érte, hát megkérdeztem Rauchtól: Siegfried? Te, szakácsni, szakácsni? Ja. Ich szakácsni, szakácsni!

Akkor testvér, isten nevében. Hozzávalók: öt ajkai zsengeszűz, tíz pár pápuccs, egy-egy konty feltűzve, cimbalom, brácsa és egy primás. Ehhez adjunk hozzá néhány ujjujét, három erszed el a hajamat, majd kettőt jobbra, kettőt balra, végül annyit körforgást, amennyit még elbírs a gyomruk.

Köreték: Tenkes kapitány, Láng Vince, Bors Máté — jól megtörve — és Mátyás Sándor vagy Sándor Mátyás, tetszés szerint. Vertig, Siegfried? — Jawohl, Herr Meisterkoch — csapta össze a bokáját.

3. 25 év

Huszonöt éves a Magyar Televízió. Pénteken a negyedik részt láthattuk Baló György műsorvezető közreműködésével. A jó egyórás összeállítás ezúttal is izgalmas és eseménydús volt. A néző mintha meg lett volna babonázva. Út a képernyő előtt s átélte mindazt, ami a múlt volt, tegnap meg tegnapelőtt a jelen.

A tévének a hírközlő szervek hierarchiájában különleges szerepe van. A múlt idét tárolja. Képekben rögzíti a megfoghatatlant, amely az emlékezetet nemcsak működteti, hanem képileg is szolgálja. Mert a képernyő a kortársi szerepkörben öltheti magára a *szórakoztatás, a kacéran mulattató Múzsza könnyű ruházatát, később, az idő múlásával azonban a dolgok, a velünk, a körülöttünk történt események átlyegülnek. Távolot kapnak és történelemmel higgadnak, hogy az utánuk jövők, maradékaik levonják a tanulságot.

Már ma is, huszonöt év múltán hány és hány emlékeztető pillanatot hagytunk magunk mögött. S csak ilyenkor sajnálhatjuk, hogy az emberiség olyan későn jutott ennek a lehetőségnek a birtokába. Ha ugyanis képileg ott lehet az események sodrában, ha utólag a képekkel is figyelmiztethet, talán sok mindentől megkíméli magát a világ. Irgalmasabbak vagyunk önmagunkhoz.

A Magyar Televízió negyedszázadára szívesen pillant vissza a kívülálló is. Illetve dehogyan kívülálló. A néző sohasem kívülálló. Mindig illetékes. Abban is, ami volt, s abban is, ami lesz. Ez a folyamat az összetartozás mindenkorai ihletője. Az élmény tehát ebben keresendő. Vagyis a magyarázat.

Boda István

A színházi napok zárása

Kitekintés és serkentés

Néhány éves szünet után június 1–6. között ismét megrendezték Debrecenben a színházi napokat. Az edeklődi közönség öt magyar társulat előadásait láthatta: a nyíregyházi, a szolnoki, a debreceni színház, valamint a fővárosi József Attila Színház és a Pesti Színház vendégszerepelt a Kölcsey művelődési központban. A sorozat zárásaként arra kértük dr. Tar Károlyt, a városi tanács művelődésügyi osztályának vezetőjét, hogy értékelje a kezdeményezést.

— Egy vidéki színház egy évadban 10–12 bemutatást tart — kezdte nyilatkozatát az osztályvezető —, így nem tudja a közönség elé tárn mindazokat a törekvéseket, amelyek napjaink színházi életében jelentkeznek. A színházi napok megrendezésével ezt a hiányt szeretnénk volna pótolni: bővíteni a horizontot, érzékeltetni a magyar színház adott pillanatát, lehetőséget teremteni az összehasonlításra, az értékrend pontosabb megfogalmazására, úgy, hogy egyúttal élményt is szerezzünk a közönségnek, s a figyelmet koncentráltabban a színművészetre fordítsuk. Ezenkívül ilyen formában is erősíteni kívánjuk Debrecen és a budapesti testvérkerület kapcsolatát.

Szándékainkat sajnos nem minden esetben sikerült megvalósítanunk. Nem minden színház érkezett az általunk kiválasztott darabbal, amiben része volt annak is, hogy a művelődési központ technikai lehetőségei eléggé behatároltak. A közönség érdeklődése elsősorban a pesti színházak felé fordult, holott például a szolnoki színház előadása művészi szempontból az egyik legérdekesebb volt. Összességében úgy érzem, céljainkat elértük, noha nem volt minden előadás olyan színvonalú, amelyet szeretnénk volna. De tudomásul kell vennünk, hogy a bemutatkozó társulatok pillanatnyilag ezen a szinten képesek teljesíteni.

Rendkívüli nagy erőfeszítéseket kíván a színházi napok megrendezése, de ennek ellenére a sorozatot évente rendezéssé kívánjuk tenni. Ha jobb feltételeket tudunk biztosítani, joggal számíthatunk arra, hogy ez serkentőleg hat az ide érkező társulatokra, értékesebb produkciókkal jelentkeznek a debreceni közönség előtt, ami a rendezvény rangját is emeli majd. Az ideai találkozók legnagyobb eredmények azt tartom, hogy hosszabb kihagyás után ismét sikerült folytatnunk a bemutatók sorát — fejezte be értékelését dr. Tar Károly.

blányhaj

lata)

kunhalmo-
naradvány-
negesen je-
sorgó árva-
szerényebb
mókpuszta-
zépéhegység
badácsként
lányhaj-fa-
y termöhe-
előkön né-
nyomként is
amely ki-
ekesebb fü-
héha belefű-
llatok bőre-
ket okoz-
viszont
or a nagy
obban tűrő
Kontinen-
faj, amely
p-Ázsiában
an sokféle
yugatra vi-
örvényosan.
kezdődően
zöldek. Ve-
ekokkal is
a növény
dnak szét,
10–20 cm
s elősegíti
rópiti a he-
kat. Nedves-
spirálisan
elősegíti a
jba fűrődá-

Agatha
rimijébe.
zélgetés-
mind-
hogy a
forma-
táppén-
szabbítja

zót, és ő
léptek
ajtonál
en a pa-
várunk,
az ajtó,
s, sápad-
gve. Az
becsapja
tmi trá-
ormolása
segítséget
gazságtá-
oz, közli,
ogy keres
umot és
... Fur-
n friss és
húzza a
tíni raj-
perc alatt
egészség-

Uj fő-
mtörténe-
valaki, új
ed látvá-
hogy be-
tjük az
és ez a
ég fardak
lát va-
inket véd
vagyunk
elleniük

Gábor

Tájkép és csendélet

Körtvélyessy Magda kiállításorozata Hajdú-Biharban

Körtvélyessy Magda Bárádon született, Budapesten lakik, de ez nem változtat azon, hogy báráninak vallja magát. Egész sor fővárosi és vidéki kiállítás után újra megyénkben láthatók képei — sorozatban! — Kezdődött a múlt év végén Püspökkladányban rendezett kiállításával s azóta szinte kézzel kézre adják a Hajdú-Bihar megyei művelődési intézmények. Ez év januárjában Balmazújvárosban (Veres Péter Művelődési Ház), márciusban Hajdúnánáson (Kisgaléria), majd Vámospercsen, április 5-én Újlétán, 14-én Hajdúsámonban, április 20. után Újszentmargitán, Tiszakécskén láthatták képeit.

Nyilván mindenütt megszereti festményeit a közönség, noha azokat éppen nem a századforduló vagy még azelőtti megszokott „modorban” festi. Képei láttán az első benyomás talán ebben a szóban foglalható össze: érdekes. Jobban elmélyedve, hamar felfedezzük, hogy mélyen korunk művészetébe érse-ti gyökereit mind a motívumok fölfogásával, mind pedig ahogyan ezt teszi, a reá jellemző színvilággal. A korizlés alakítja művészetét, de nem a szélsőséges irányzatok, melyeknek termékei már alkotói szerint sem a közönségnek készülnek. Körtvélyessy megmarad a valóság talaján, noha gyakran éppen már csak az érzékelhetőség határán.

A látványból indul ki, de csak azért, hogy általa megmozgassa képzeletét, s attól kezdve már az formálja képpé látomásait. Mindenekelőtt tájképekbe és virágcsendéletekbe, s e tekintetben gazdag tematikai térképpel találkozunk. Szinte világszerte kalauz a művésze: a hazai, alföldi, balatoni stb. tájak mellett Kanada, Tunézia, Egiptom, Nubia, Itália, Jugoszlávia — csak pár ország-név, amely jelzi, hol fordult meg, mi mindennek táji részletei csapódtak le műveiben. Alföldi tanyai képek mellett jól megfér a Niagara vízese, vagy a torontói világkiállítás egy-egy részlete, épületek, ez utóbbiak sohasem önmagukért, hanem magától értetődő képi, tárgyi elemként.

Esetek nélkül, késsel viszi föl a kartonra a festéket, hol széles foltokkal, hol meg aprólékosan adagolva a részletek kedvéért. Sötét és vidám színek játéka folyik a képein, s akinek erős a vágya a színbeli gazdagság után, a Körtvélyessy képeiben kincsebányát talál.

Többnyire megmarad a tájképnél és a virágcsendéletnél, bár egyéb tematikájú

képe is akad, de am azok a reá jellemzők. Merészen csoportosítja az ellenkező színeket, de ugyanilyen sikerrel teremti közöttük összhangot. Néha vad lendülettel hívja föl magára egy-egy élénk színt, a figyelmet, hogy aztán a képmező többi színével, színteljesen, a tónusok gazdagságával a „helyére” kerüljön. Némelyik erdős-fás tájképét, szőnyegszerű virágos csendéletét sejtlemeseg hatja át, utóbbiak közül nem egy már-már a szinkopozícióig elvont — gyönyörű szinkopizálás.

Külön figyelmet érdemelnek virágcsendéletekből összeállított tablói, némelyik keretben az üveg alatt 6–8 kép is testvéri egyetértésben egészíti ki egymást. Szereti a virágcsendéletet a tájjal összekötni: az előtérben vázban virágcsokor, mögötte a messzi látóhatárig elnyúló tájkép külön festői ajándék.

Körtvélyessy magános jelenség művészeti életünkben. Vezető művészeti lapok ismertették művészetét, számon tartott jeles magányújtók örzik műveit. Művészeze joggal érdemli meg a műértők, a művészetbarátok figyelmét.

Dr. Szij Rezső

Lengyel modellezők és modellek pihenője az árnyékban

Körbe-körbe

A svédországi Öxelungban július 22-26. közt rendezik a körrepülő modellek világbajnokságát. Erre a viadalmra készült fel Debrecenben a hét szocialista nemzet modellezőinek elgárdája.

A 2,5 köbcentis sebességi kategóriában 17 versenyző indult, három starton vehettek részt, és a legjobb időeredmények alapján született meg a végős sorrend. A röptés alkalmával rögzített modell felgyorsulása után tíz kör (egy kilométer) időeredményét mérik, s kapják meg az átlagsebességet. A lengyelek külön kategóriájú jelentettek, hiszen ők foglalták el az első három helyet. A leggyorsabbnak — a harmadik startnál — Chojnacki modellje bizonyult, amely óránként 272,7 kilométeres sebességet ért el. A magyar A-válogatottban a gyulaiak megközelítették a lengyeleket. Így érthető, hogy a három kategória közül csak a sebességiben lesznek ott Svédországban a magyar körrepülő modellezők.

Érdekes — és a leglátványosabb — a műrepülő modellek versenye: 5-7 köbcentis motorok hajtják a légcsonalyt, a gépet. Ebben a kategóriában 24 modellező indult. A versenyzőknek előírt figurákat kell végrehajtaniuk a modelljeikkel, s az erre kapott pontok számának összessége alapján alakul ki a sorrend. Külön versenyt vívtak a két szovjet modellező, Jeszkin és Kolesnyikov, minimális különbséggel utóbbi szerezte meg a győzelmet — az utolsó versenynapon.

A túramodellek (2,5 köbcentis motorokkal) versenyt 18 pár indult. Az egyik a pilóta, ő vezeti a gépet a 15,92 m-es acélhuzallal. Társa a mechanikus, akinek a verseny közben fő feladata a tankolás, a légszűrő forgatása hozzájárul az indítás. Az ügyes mechanikus két-három másodperc alatt elvégzi a műveleteket (a karjára helyezett üzemanyagtartályból

Műrepülés

cső vezet az ujjá végéhez, így tölt, s a következő pillanatban már indít is). Persze előfordult, hogy a mechanikus nem tudta elfogni a hozzáérő modelleket, vagy éppen nem indult a motor. A „tűrázó” az előcsatározások során száz kört röptik modelleiket (ez tíz km), de a döntőben már kétszáz kör az „adag”. Aki ezt rövidebb idő alatt teszi meg, az a jobb. Persze, a pilótának nem szabad ügy vezetni a modellt, hogy az „különös” sebességet érjen el, még a hat méter magasságot szintet sem szárnyalhatja túl a gép. A döntő húsz km-et 7:21 perc alatt tette meg a szovjet Sapovalov, Onufrijenko páros gépe.

Szabálytalanság esetén a bírói toronyban kigyullad a kék (figyelmeztető) fény, előfordult, hogy kizárást — pilóstat — mutatott a lámpa. Érdekes volt a háromnapos debreceni verseny. A vendéglátók mindent elkövezték, hogy a hírneves modellezők „világbajnoki körülmények között” edzhessenek, versenyezzenek, jól érezzék magukat Debrecenben.

Előkészítés a startra

(Fotó: Kalmár István)

SOROKBAN

Hilovszky Rudolf lett a Vasas labdarúgó-csapatának edzője. A szakvezető 1976-77-ben bajnokcsapata vezetője a fővárosiak együttesét, majd Ausztriában és Görögországban működött nyugdíjba vonulással. Az egyesület felkérésére (megérve a klub nehézségi helyzetét) július 1-től vállalta a vezetői és edzői tisztségét.

A kosárlabda NB II-ben: DUSE-Eger 61:37 (30:22). Egerben lejátszott női mérkőzés. LD.: Szabó 15, Visegrádi 14 pont. A DUSE betegezte bajnok szereplését, a többi együttes még nem — az Universitas várhatóan a hetedik helyen végez.

Magyar Hírnap Kupa cinevezéssel kispályás labdarúgó tornát rendez a fővárosi napilap. A területi döntőn a megyei pártbizottság csapata képviselte Hajdú-Bihart. Az egy sorozaton három holverseny alakult ki: az élen — az országos döntőbe

a Borsod megyei tanács jutott, a debreceniek (a győztessel azonos pontszámmal) harmadikként lettek.

Az olaszországi Lonigóban vasárnap rendezik meg a salakmotoros világbajnokság középűtői. A tizenhat fős mezőnyben indul Adorján és Hajdú (D. Volán), Sziracki L. (Borsodi Volán) és Farkas (Békési Volán). A legjobb nyolc motoros jut a július 25-én a lengyelországi Leszónban rendezendő európai döntőbe.

Hetedik alkalommal rendezték meg Püspökladányban a járási felügyelőség és a PMAV serdülő labdarúgó tornáját. Eredmények: PMAV-DMVSC II 2-1, Balmazújváros-Kisújszállás 2-1. A döntőben: PMAV-Balmazújváros 3-1, a harmadik helyért: DMVSC II-Kisújszállás 5-0. Legjobb kapus: Csontos Zoltán (PMAV), legjobb mezőnyjátékos: Blága Károly (Balmazújváros).

KÉZILABDA

Ladányi bravúr a BMSE ellen

Mint vasárnap számunkban már arról beszámoltunk, a hajdú-bihari NB-s kézilabda-csapatok közül a D. Dózsa I. ligás együttese alsóházi rangadót nyert fővárosi testvércsapatát ellen, míg a D. Közúteptők gárdája váratlan (de megérdemelt) győzelmet aratott az esélyesebb PMSC ellen. A Gázláng viszont egygólos vereséget szenvedett, az NB II-es női csapatok alig 50 százalékos teljesítményt nyújtottak, a két férfi együttes pedig vereséggel zárta a hét végi fordulót.

Férfi NB I B

Székesfehérvári MÁV Előre-Hajdúszoboszló Gázláng 21-20 (10-10). Székesfehérvár, vezette Atkári, Várhegyi. Gázláng: Csonka — Pózmány, Kupai 6, Juhász, Ferencz 4, Jakab 7, Horváth 2 — csere: Sebők (kapus), Dürög 1 és Tisza. A 40. percben még a Gázláng vezetett 15-12 arányban, előnyös pozícióját azonban ezúttal sem tudta megtartani.

Női NB II

D. MEDICOR—Bp. Csavár 27-19 (17-8). Budapest. A debreceniek feleltették el múlt heti kiküldésüket, s már az első féldobban bebiztosították győzelmüket. Gólok: Nyilas 6, Halász 6, Hortó 5, Makszinné 5, Emödi 3, Balogh 2.

D. Kinizsi—Testvériség 18-18 (8-10). Debrecen.

Nem volt cserejátékosa az élmezőnyben, így csak nehezen tudott pontot menteni a fővárosiak elleni összecsapáson. A hajrában 14-18 után négy gólt dobott a Kinizsi. Gólok: Bojtor 11, Seresné 3, Lukács 2, Dihenné és Faragóné.

Nyíregyházi Tanárképző—D. Kinizsi 25-14 (11-10). Nyíregyháza. Az ószról előrehozott összecsapáson a szabolcsi visszavágtak a Debrecenben elszünetelt vereségért. Csak egy féldobban bírta erővel a vendégsapat. Gólok: Bojtor 8, Lukács 3, Seresné, Veres és Almási.

Nyíregyházi Volán Dózsa—Derecske 24-20 (10-12). Derecske. 500 néző, vezette Lada, Rózsa. Az első féldobban a hazaiak meglepték a pontvesztéses nélkül álló szabolcsi együttest. Fordulópont: a 47. percben a Volán Dózsa emberhátrányból (1) két gólt dobott, s 20-18 lett az eredmény. A megzavarodott hazaiak ezután még két büntetőt is kihaszalnatlanul hagytak. Gólok: Nyékiné 6, Körtvélyesi 4, Magné 3, Bauerné 3, Eszterhai 2, Szilágyi és Csabai.

Férfi NB II

Tiszavasvári—D. MEDICOR 21-15 (10-10). Tiszavasvári. Szünet után gyengén játszott a debreceni csapat. Gólok: Vancsa 4, Gávai 3, Kárándi 2, Pallai 2, Szilágyi, Fejér, Forgács és Erckövi.

Nyírbátor—Nádudvar 27-24 (10-10). Nyírbátor. Csak az első játékrészben nyújtott jó teljesítményt a természetvetkezeti együttes. Gólok: Papp 10, Sarkadi 5, Sztrétey 5, Dobi 2, Sári, Orvendi.

Megkezdődött a megyei férfi bajnokság második szakasza, melyen a selejtezők legjobbjából alakult az 1-8. helyért küzdők csoportja, a gyengébbekből a 9-16. helyért viaskodók mezőnye. A Hajdúnánás legyőzte a D. Spartacus, míg a Balmazújváros döntetlent ért el az Universitas otthonában. A női bajnokság meglepetése, hogy az eddig veretlenül élen álló BMSE nagy gólkülönbességgel vereséget szenvedett Püspökladányban.

Férfiak: Püspökladány—Hajdúszoboszló 19-12. Polgár—BMSE 26-27, Gázláng II—Kaba 26-19, Létavértes—Biharkeresztes 19-17, Hajdúdorog—Nádudvar II 21-13, Universitas—Balmazújváros 21-21, Földes—D. Állami Gazdaság 21-28, Hajdúnánás—D. Spartacus 25-27, Bojt—Derecske 25-24. Női: Püspökladány—Hajdúszoboszló 31-20, Polgár—BMSE 16-16, Létavértes—Biharkeresztes 24-16, Gépipari—Balmazújváros 17-19, Földes—DAG 19-22, Hajdúnánás—D. Spartacus 23-11, Bojt—Derecske 19-20.

Nők I. osztály: Polgár—Hajdúszoboszló 15-16, Hajdúszoboszló—Földes 14-19, Hajdú Vasas—Közút II 19-36, Balmazújváros—DMVSC II 19-28, Püspökladány—BMSE 18-12, Hajdúszoboszló—D. Vörös Meteor 13-15. II. osztály: Derecske II—Kornádi 10-13, Nyíradony—Konyár 3-3, Sárrétudvari—MEDICOR II 23-8, Hajdúnánás—Hajdúhadház

16-8, BHG—Nyíradony 9-8, Biharkeresztes—Hosszúpályi 13-17. Ifjúsági: Polgár—Hajdúszoboszló 8-19, Hajdúszoboszló—Földes 10-12, Hajdú Vasas—Közút 1-26, Balmazújváros—DMVSC II 3-23, Püspökladány—BMSE 23-15, Hajdúszoboszló—D. Vörös Meteor 13-16.

Megkezdődtek az MNK országos küzdelmei is. A férfiaknál a D. Dózsa és a Hajdúszoboszló csak később kapcsolódhat a sorozatba. A megyéket képviselő Balmazújváros hazai környezetben 29-29 arányú döntetlent ért el az NB II-es Újgíkyes ellen, így az alacsonyabb osztályban játszó balmazújvárosiak jutottak a következő fordulóba (gólok: Juhász 7, Király 6, Kosina 6, Kocsány 5, Nádasdi S. 3, Nádasdi L. és Kati). Magabiztosan harcolta ki a továbbjutást a D. Állami Gazdaság együttese is, mely a Borsod megyei bajnokságban játszó Kazincbarcika ellen aratott 40-19 arányú győzelmet. A D. Kinizsi női együttese Szegeden játszott MNK-mérkőzést, vereséget szenvedett, és kiesett.

Belgyár László

A NŐI I. OSZTÁLY ÁLLÁSA

1. Vörös M.	8 7 0 1 151-83 14
2. BMSE	8 7 0 1 126-90 14
3. Újváros	8 6 1 1 124-109 13
4. Ladány	9 6 0 3 132-91 12
5. Földes	8 4 1 3 115-109 9
6. H.-bósz.	8 3 0 5 87-86 6
7. Szoboszló	8 3 0 5 108-113 6
8. Hajdú V.	8 2 0 6 76-128 4
9. Sámson	8 1 1 6 88-134 3
10. Polgár	9 0 1 8 86-165 1
Közút II.	10 9 1 0 241-138 19
DMVSC II.	10 8 0 2 208-146 16

VB-

sarok A vendégváros Spanyolország

(E sorok írója a Napló hajdani rovatvezetője. Akárcsak, mint négy évvel ezelőtt Argentínában, az idei világbajnokságon is ő lesz a magyar labdarúgó-válogatott sajtófőnöke. Többször járt az Ibériai-félszigeten. Jó ismerője a spanyol viszonyoknak és a Mundial-előkészületnek.)

Megkezdődött a nagy visszazámlálás. Már nincs egy hét sem és beindul a régen várt gépezet. Argentína és Belgium összecsapásával megkezdődik június 13-án a XII. labdarúgó-világbajnokság. Spanyolország 14 városának 17 stadionjában 52 mérkőzést játszanak le egy hónap alatt. Minden valószínűség szerint a „legek” Mundiali lesz az idei. Túl azon, hogy a VB-k történetében először találkozik 24 csapat az „utolsó kanyarban”, talán nézőcsúcsra is számíthatunk. Az eddigi rekordot az NSZK tartja, stadionjaiban 1,77 millió néző foglalt helyet 1974-ben. Ha minden a számítások szerint alakul, Spanyolország stadionjaiban 2,8 millió néző szurkolhatja végig a mérkőzéseket.

Minden tekintet előrevelődik. Ki emlékszik már a tegnapi, arra a 656 napra, ameddig a VB 24-es mezőnye kialakult. Pedig 306 lejátszott mérkőzésen 828 gól született. Ebben nincs része a címet védő Argentínának és a rendező Spanyolországnak, mert nem kellett se lejátszott részt venniük. A pálmát az NSZK vitte el. A nyugatnémetek nyolc mérkőzésen pontvesztés nélkül, 33-3 gólkülönbséggel harcolták ki az első helyet. Gólrékor Új-Zéland válogatottjának nevéhez fűződik, a tizenöt mérkőzésen 44-szer zörgötték meg az ellenfél hálóját. Csoportbeli ellenfelünk, El Salvador is csúcsot, mégpedig negatív csúcsot állított fel. Hiszen mindössze két gólt lőtt, de az is igaz, hogy egyet kapott.

Mindez már történelem. Miközben az egész világon „zajlik” az esélyek látogatása, a házigazdák, a spanyolok már az utolsó simítást is elvégezték. Nemcsak a stadionokban, hanem a fociélet minden területén. Mert Ibériában nemzeti üggyé vált a világbajnokság ügye. A legfrissebb jelentések szerint a szervező bizottságban már „megbomlott” az egység, úgy tűnik, ez a mindénáron pénzszerzés szisztema nem válik be. Ugyanakkor Raimundo Sa-

lók, jelvények, plakátok, hanglemezek, kendők, érmek és más csesebecsék jelzik a felszint. Közben számolnak, legalábbis a szervezők. Ha a belépőjegyek mind gazdára találnak (magyar pénzbe átszámítva 30 forinttól 1200 forintig árusítják őket), valamint ha a közvetítési és reklámdíjak a tervezettnél megfelelően alakulnak, nem panaszkodhatnak majd a részt vevő csapatok. Csak az első forduló három mérkőzéséért mintegy 30 millió forintnak megfelelő dollárösszeg jár a csapatoknak. A 12-es döntőbe jutás pedig további szép summával gyarapíthatja a nemzeti labdarúgó-szövetségek pénztárcáját.

De bármilyen biztatónak is tűnik majd az osztozkodás, sokan teszik szavát (joggal), hogy az üzlet tulajdonosainak rálepedett a labdarúgásra. Vagyis a szurkoló érdeke szinte másodlagosra vált. Abban természetesen nincs semmi kivétel, hogy vastagpénzű focirajongók kényelme és teljes kiszolgálása a rendezők első számú szívégyévé vált. Az ún. első kategóriájú szurkolók 5200 dollárért egy-egy csoportmérkőzés sorozataira, a második fordulóra, valamint a döntőre bérletet vásárolhatnak. S ezért az összegért ötszázalagos szállodákban lakhatnak, teljes ellátással.

Szóval, akinek van pénze, az élvezze ezt a kiemelt kategóriát. De a focirajongók tízezrei — Spanyolországban és külföldön — nem ehhez az osztályhoz tartoznak. Őket az ún. „csomagajkáló” sújtja. Lényege, hogy a szervezők a jegyeket összekapcsolják a szállással, az ellátással. S mivel Mundial van: dupla vagy ennel is magasabb szállodai árakkal. A legfrissebb jelentések szerint a szervező bizottságban már „megbomlott” az egység, úgy tűnik, ez a mindénáron pénzszerzés szisztema nem válik be. Ugyanakkor Raimundo Sa-

A tengerparti Alicántól 23 kilométerre, a festői Elche városában vívja a salvadoriak és a belgák elleni csoportmérkőzést a magyar labdarúgó-válogatott

porta, a szervező bizottság elnöke váltig hangoztatja: bármi is történik a Mundial után, ő átad a pénzügyminiszternek egy 15 millió dolláros csekket.

Mivel ez még edőbb van, a házigazdák más „prózaibb” dolgokkal is foglalkozniuk kell. Például a biztonság. Hiszen ma Spanyolország — ismerve a terroristák tetteit — nem éppen a legbiztonságosabb országnak mondható. Azt mondják, mindenki számitanak, mindenre felkészültek. Ezért nem lepte meg a világot, hogy amióta a spanyol válogatott március elején edzőtáborba vonult, 60 csendőr vigyáz folyamatosan álmukra. Mert igaz ugyan, hogy a terroristák az ígérték, hogy a Mundial előtt és alatt felfüggesztik tevékenységüket, de az ördög nem alszik alapon, arra is számíthatnak a spanyol szervek, hogy a kommandók éppen a VB napjaiban fokozzák akcióikat. Hiszen akkor a világ szeme az Ibériai-félszigetre tekint. Ezért mind a 24 részt vevő csapatot hasonló „figyelmességben” részesítik a házigazdák. Számításaink szerint minden magyar játékosra két csendőr jut. S ők nem szemérmesek, nyíltan viselik géppisztolyaikat, hogy senki se totózzon: miért vannak ott.

A résztvevők, a turisták, a szurkolók védelmére is megszervezték. Legalábbis

erre hivatott a „Narancs 82” terv megvalósítása. Ennek lényege, hogy a közönség tájékoztatását, az elsősegélynyújtást, a rendfenntartást, a zsebmetszőktől való megóvást jól kiképzett alakulatok próbálják majd szavatolni. Többek között a mérkőzéseket rendező 14 városban 3500 polgári ruhás detektív, 5000 csendőr és 22 ezer rendőr „örködik” majd. Bármilyen szigorítások is lesznek, előre jelezték, hogy a játékosoknak és az újságíróknak mindig szabad mozgásuk lesz.

Persze vidámabb színfoltja is lesz a Mundialnak. Egyebek között az, hogy a focival egy időben megrendezik a kulturális virágkarnevált is. A részt vevő országokból együttesek, szólóénekesek és más művészek utaznak Spanyolországba. A magyar csapat szálláshelyének városában is megrendezik a magyar napokat: „Magyar ízek, nóta, foci” címmel. Magyar étterem várja majd a vidámi (és esetleg búslakodni) akarcok. Reprezentatív kiállítás mutatja be hazánk fejlődését, sportját, kultúráját.

„Éljen a Mundial, amelyre mindenki emlékezni fog” — ezt hirdeti a spanyol ritmusban fródtott VB-himnusz refrénje.

Reméljük így is lesz.

Király Ferenc

(Következik: Laurent és Sallai)

